

nest zijn achtergebleven, wordt aangetroffen. Het uitblazen leverde dan ook (behalve een minder prettige streeling mijner reukorganen) totaal geen moeilijkheden op, maar er kon, helaas, niet met absolute zekerheid worden vastgesteld, of het groote ei meer dan één dooier heeft bevat.

De afmetingen zijn echter buitengewoon merkwaardig en ik kan niet nalaten, den heer STRIJBOS hier nogmaals hartelijk dank te zeggen voor zijne welwillendheid, waardoor een zeer interessant legsel voor de wetenschap is bewaard.

Korte Mededeelingen.

Is de grauwe gans, *Anser anser* (L.), weer broedvogel in Nederland?

Toen ik den 12en Juni 1932 met een mijner vrienden een excursie maakte naar de Beer op de Hoek van Holland, vertelde opzichter DE JAGER mij, dat hij grauwe ganzen had gezien in het „Rietmoeras”, die, volgens hem, zich gedroegen alsof zij eieren of jongen hadden. Een nest of iets dergelijks had hij tot nu toe nog niet kunnen vinden. Na direct naar het „Rietmoeras” te zijn gegaan op zijn aanduiding, bleek ik te doen te hebben met 2 grauwe ganzen. Hun gedrag was wel in het oog loopend. Het ontbrak mij dien dag aan tijd om verdere nasporingen te doen. 14 Juni ben ik teruggekomen en had mijn zinnen op deze vogels gezet. Eerst kon ik de vogels niet te zien krijgen. Wel gelukte het mij terloops een nest van de bruine kiekendief, *Circus ae. aeruginosus* (L.), met 1 ei te vinden. Ten slotte was ik op de goede plaats aangeland en ik bleek mij eerst belangrijk in het terrein vergist te hebben.

Het volgende viel mij bij het waarnemen van de ganzen op: 1°: dat zij steeds om ons heen bleven vliegen in een cirkel met een straal van ± 25 M. Dit is iets ongekennds voor de anders schuwe vogel. 2°: dat zij zéér zenuwachtig waren, maar overigens geen geluiden maakten. 3°: dat zij allerlei vliegkunstjes maakten om ons af te leiden, zooals met hangende vleugels neerstrijken, zweven e.d.

Het terrein was een uitgestrekte moddervlakte, begroeid met *Scirpus* soorten van $\pm$ 1 M. hoog, zulte, hier en daar riet, en hooge *Carex* en grassoorten.

Het terrein wordt doorsneden door honderden kreekjes, die samen weer grootere kreeken vormen. Sommige waren in het geheel niet te zien doordat de planten-vegetatie er over heen was gegroeid. Het terrein was uiterst moeilijk begaanbaar en niet geheel van gevaar ontbloot, mede door het feit dat bij het opkomen van de vloed vele dezer kreeken groote stroomen werden, waardoor de terugtocht nog veel moeilijker werd. Aangezien dit terrein zeer groot is, wil ik hierbij voegen dat de juiste plaats gelegen was aan de Brielsche Maas, in de buurt van de eendenkooi. Hoe wij ook zochten, niets viel er van nesten of jongen te bespeuren. Wel waren de gedragingen der ganzen gebonden aan een bepaald terreinoppervlak. Teleurgesteld gingen we naar huis en ik was weldra het heele voorval vergeten, toen ik toevallig 28 Juli met mijn neef in de buurt van Staelduin aan de Waterweg in het jachtveld was. Plotseling zagen we 9 ganzen van de overkant (d.i. de eendenkooi!) aan komen vliegen. Ze vlogen een tijd boven de Waterweg. Hierbij leek mij, dat 7 vogels iets kleiner waren. Bovendien waren de twee grootere vogels, voortdurend bezig „orde te scheppen” in de vlieglijn, die nu eens V-vorm was, dan weer een rechte lijn. Onder luid gesnater verdwenen zij weer in de richting van de eendenkooi. Hoewel niet met zekerheid te zeggen, kwam het mij voor, dat ik hier met 2 oude en 7 jonge ganzen te doen had. Dit combineerend met mijn waarnemingen van 12 en 14 Juni, kwam ik tot de conclusie dat het lang niet onmogelijk zou zijn, dat de grauwe gans er toch gebroed heeft. Mijn hoop tot bevestiging is gericht op het volgende jaar. K. WALDECK.

B i j s c h r i f t v a n d e r e d a c t i e :

Hoewel het broeden der grauwe gans in het bedoelde terrein natuurlijk niet tot de onmogelijkheden behoort, zijn de waarnemingen niet zóódanig, dat daaruit tot een broedgeval kan worden geconcludeerd.

Anser anser is een vroege broeder, die einde April, of uiterlijk begin Mei, reeds pulli heeft. De jongen worden steeds door de moeder geleid. In de eerste weken vormt de vader de achterhoede. Hij vliegt dapper en luid schreeuwen den naderenden mensch tegemoet en blijft om hem heen cirkelen,

terwijl het ♀, met de jongen, een goed heenkomen zoekt.

Hoe meer de jongen zich zelf kunnen redden (wat midden Juni al grootendeels het geval is) hoe meer de zorg en de waakzaamheid van het ♂ verslappen. Dat de beide ouders, zonder geluid te geven om den mensch, die in de buurt der jongen komt, heenvlogen, heb ik nimmer opgemerkt of beschreven gevonden.

De, op 28 Juli waargenomen, troep van 9 vogels, kunnen trekkers zijn geweest.

Indien er echter toch een paartje heeft gebroed, is het te hopen, dat het nest, dat van zéér groote afmetingen is, na het afsterven der moerasvegetatie kan worden gevonden.

DE VRIES.

Roodmusch, *Carpodacus e. erythrinus* (Pall.), op de Beer.

Eveneens op aanwijzing van opzichter DE JAGER had ik het geluk op 12 en op 14 Juni een ♂ ad. van de roodmusch op de Beer waar te nemen. De vogel was daar toen reeds 10 dagen geobserveerd. Hij hield zich op in de duindoorn en vlierenvlakte om en bij de Vlierenlaan. Aan mijn aanteekeningboekje ontleen ik het volgende omtrent zijn uiterlijk: „Vogel met vuurroode kop („rooder dan rood” volgens DE JAGER), bovenkant bruin, borst bruinrood, buik wit, vrij lange staart. Zit bij voorkeur op doode uitstekende vliertakken. Forsche vogel. In de verte op een tak zittend doet hij iets denken aan een grauwe klauwier.”

K. WALDECK.

Sperwer, *Accipiter n. nisus* (L.), broedvogel bij Vianen.

Op 2 Aug. vond ik in een zeer hooge populier in de omtrek van Vianen een nest van de sperwer. Hij had reeds vrij groote jongen (4 à 5), die op de rand van het nest zaten te schreeuwen. De streek heeft behalve weilanden, uitgestrekte griendcomplexen, waartusschen bosschen van hooge populieren

K. WALDECK.

Trekvogels en onweer.

Ook dit jaar is het mij weer opgevallen, dat trekvogels in het bijzonder steltloopers, in hevige mate reageeren op onweer. Op 30 Juli onweerde het 's avonds. Hoewel ik in de nachten daarvoor, wel vogels had hooren roepen (tureluurs, scholeksters), was het de avond van 30 Juli geweldig. Het geschreeuw en

geroep was niet van de lucht, zoodat zelfs leeken er opmerkzaam op werden. De dagen ervoor was er ook sterke trek, maar de vogels trokken rustig en zonder veel geroep. Het is mij zelfs opgevallen, dat, wanneer er slechts onweer in de lucht zit, zonder dat we er nog iets van merken, de vogels er reeds op reageeren. Dikwijls is het voorgekomen, dat ik 's avonds aan het geroep kon voorspellen of er onweer in aantocht was ja of neen. Meestal kwam het onweer dan ook. Waarom zouden zij roepen? Uit angst of om elkaar te waarschuwen? Waarmee kunnen de vogels een naderend onweer reeds lang van tevoren voorspellen?

K. WALDECK.

Nesten van de kauw, *Coloeus monedula spermologus* (Vieill.), in konijnenholen.

In de laatste aflevering van dit tijdschrift (5, 1932, p. 18-21) schreef de heer WIGMAN over het broeden van kauwen in konijnenholen. Dit schijnt ook voorgekomen te zijn in de buurt van Monster, in kaal duinterrein, waar talrijke kolonies waren, in de jaren voor 1900, zooals mijn vader mij meedeelde. Later zijn zij weer verdwenen. Waarom, is niet te zeggen.

K. WALDECK.

Ook mij was het broeden van kauwen in den grond bekend, hoewel ik het zelf nooit waarnam. Maanden geleden vertelde een zakenkennis het me, omdat hij veronderstelde, dat ik er belang in zou stellen. Ik heb hem er opzettelijk nog eens op nagevraagd.

Het veld is gelegen achter de „Oranjehoeve” (vroeger Hornstra) aan de weg Oudeschool-Mildam. Een stuk zandgrond, ongecultiveerd, waar een 10 à 15 jaar terug v e l e dieren in konijnenholen onder de vlakke bodem broedden, soms op ongeveer 1½ M. diepte. Enkele nesten waren voor de jongens te bereiken door op den grond te gaan liggen en zoo ver mogelijk met de arm in het gat door te dringen.

Latere jaren is het broeden op deze manier steeds achteruitgegaan, en mijn zegsman veronderstelde, dat er eventueel nog slechts enkele nesten waren. Waarschijnlijk is deze vermindering het gevolg van de belangstelling van de jongens.

Zelf weet ik, dat de „berg”, een kunstmatige heuvel met koepeltje, als belvédère, te Veenklooster, elk jaar vele kauwnesten bevat. Deze „heuvel” is echter vrij steil.

G. BOSCH.

Een nieuwe broedplaats van de geoorde fuut, *Podiceps n. nigricollis* Brehm.

De heer HELLEBREKERS maakte mij opmerkzaam op het voorkomen van geoorde futen bij Valkenswaard (zie ook dit tijdschrift, 4, 1931, p. 68); waarschijnlijk zou de soort hier broeden.

15 Mei 1932 zagen de heer BRAKMAN en ik 2 geoorde futen op één der vennen bezuidoosten Valkenswaard en vonden een nest met 5 zwaar bebroede eieren en een nest met 1 ei. 29 Mei d.a.v. was het 5-legsel uitgekomen, van geoorde futen was echter geen spoor meer te ontdekken. Het nest met 1 ei bevatte nog steeds 1 ei, dat door ons werd verzameld en zich thans in het bezit van den heer BRAKMAN bevindt..

P. BOUWE JANSEN.

Data omtrent trek van de kievit, *Vanellus vanellus* L., in de voorzomer.

Het artikel „Frühsummerzug bei Star und Kiebitz” van E. SCHÜZ in „Der Vogelzug”, 3. Jahrgang, No. 2, van April 1932, geeft mij aanleiding een paar dergelijke gegevens voor de kievit te vermelden. Het betreft slechts toevallige waarnemingen in de Z.W.-hoek van Friesland in de buurt van Workum.

1 Juni 1925 zag ik tijdens een strandexcursie 's voormiddags af en toe troepjes hoog zee in vliegen tot buiten zicht; eenmaal telde ik een troepje van 14. Dat is mijn vroegste datum en is zonder twijfel trek. Kieviten in dezelfde omgeving hadden toen gedeeltelijk nog eieren, zelfs vond ik soms later in het jaar daar nog verse eieren b.v. 10 Juni 1913 nog 2, 4 en enkele malen 1, alle onbebroed.

Andere, maar minder vroege, data bij strandexcursies op hetzelfde terrein zijn: 4 Juli 1916 's avonds, toen ook enkele troepjes hoog passeerden en 3 Juli 1919 tusschen 5 en 6.30 uur 's avonds idem. Ik hield de vogels steeds zoo lang mogelijk in 't oog en zag ze stijf doorvliegen tot ze uit 't gezicht verdwenen. De richting kan ik niet precies bepalen, maar is in elk geval westelijk tot zuidwestelijk.

G. VAN DER MEER.

Reeds in de lijst van de N.O.V. (1925) werd op deze vroege trek gewezen; daar staat op p. 35: „Een aantal vogels schijnt niet tot broeden te komen. Deze dieren of (en) de broedvogels beginnen einde Mei reeds hun terugtrek: in Juni kunnen er reeds vele dagen met sterken weg- resp. door-trek zijn...”

Door bovenstaand stukje van VAN DER MEER op deze kwestie attent gemaakt, keek ik dienaangaande mijn ornithologisch dagboek door vanaf het tijdstip dat ik weder in Kampen kwam wonen (Aug. 1927). Over de jaren 1928—1930 vond ik geen enkele speciale notitie over deze vroege kievit-trek, over 1931 echter een vrij groot aantal, die ik hier laat volgen, mede in verband met SCHÜZ's verzoek om opgaven daarvan. Alle waarnemingen zijn gedaan bij Kampen aan zee, voor een deel door den bewaker en mij samen, voor een ander deel door hem alleen.

1 Juni: 1 $\times$ 13, richting Z.Z.W. over; duidelijke trek.

4, 5 en 6 Juni: zwakke trek naar het zuiden; 6 Juni 1 $\times$ 16 à 17 (bewaker).

7 Juni: 1 $\times$ 11 laag over zee langs de kust zuidwaarts.

9 Juni: 13 en 3 dwars over de IJssel naar het zuiden trekkend.

10 Juni: een paar maal trek waargenomen (bewaker).

11 Juni: een paar maal trek waargenomen (geen aantallen genoteerd).

12 Juni: 10, 8 en 4 zien overtrekken (bewaker).

19 Juni: 2 $\times$ een troepje en een paar maal enkele (bewaker).

Daarna kan ik geen speciale notities meer vinden vóór 12 Juli, wat echter geenszins wil zeggen dat er verder geen trek was. Deze opgaven betreffen nl. slechts toevallige waarnemingen tijdens verblijf in het terrein, waar we er heelemaal niet speciaal op letten.

Over 1932 bezit ik zelf geen gegevens, de bewaker nam echter in de week van 26 Juni—3 Juli, toen hij als schipper op een aan zee liggend jacht vertoefde, „drukke trek van kieviten en wulpen” waar.

C. G. B. TEN KATE.

Nogmaals de twee blauwe koekoekseieren, *Cuculus c. canorus* L., in één nest.

In aansluiting op mijn berichtje over twee blauwe koekoekseieren in een nest van de gekraagde roodstaart (zie dit tijdschrift, 5, 1932, p. 38—39) volgen hier nog de maten en gewichten:

a) 22.3 $\times$ 17.6 mm. 234 m.g.

b) 23.9 $\times$ 17.1 mm. 231 m.g.

De verschillen zijn dus noch groot noch klein genoeg om een

conclusie te trekken, hoewel ook ik het meeste voel voor de meening van den heer DE VRIES.

In verband hiermede nog de maten en het gewicht van het in 1928 ook daar gevonden blauw koekoeksei:

22.3 $\times$ 17.3 mm. 255 m.g. W. HELLEBREKERS.

De „nieuwe” purperreiger-kolonie, *Ardea p. purpurea* L., in N.W. Overijssel, in het broedseizoen 1932.

De purperreiger-kolonie, in N.W. Overijssel, door mij besproken in dit tijdschrift (2, 1929, p. 21—26; 3, 1931, p. 152 en 4, 1931, p. 71—72), bezocht ik in 1932 viermaal en wel op 23 Mei (met Mr. STAM), 5 Juni (met denzelfden), 15 Juni (met ons medelid, den heer C. J. BOELE jun.) en tenslotte op 26 Juli (met denzelfden en diens vader, eveneens Clublid, den heer J. BOELE).

23 Mei stelden we 14 nesten vast; één ervan was nog leeg; een 2e had 1 pas uitgekomen jong, terwijl alle overige uitsluitend eieren bevatten. Hierbij was er een met z e v e n eieren; zie ook de publicatie uit 1929, waar ik een geval van a c h t eieren vermeldde.

5 Juni bereikten we 5 nieuwe nesten, terwijl 4 der oude nesten waren uitgevreten en een 5e hetzij uitgevreten hetzij uitgehaald was. 5 nesten bevatten toen nog uitsluitend eieren; 6 nesten hetzij alleen kleine jongen hetzij kleine jongen en nog niet uitgekomen eieren. Van de 3 overige nesten konden we in totaal 7 jongen ringen; de overige waren nog te klein.

15 Juni vonden we nog 2 (of 1? volgens mij was het eene mogelijk een der oude nesten, volgens den gids niet) nieuwe nesten. Minstens 3 nesten bevatten nog uitsluitend eieren (1 of 2 nesten bezochten we niet), terwijl van 2 of 3 andere nesten alle jongen nog te klein waren om te ringen. We ringden nu 20 jongen. Volledigheidshalve zij nog even vermeld, dat van het nest met 7 eieren, er 6 uitgekomen waren (1 jong was nog zeer klein); het 7e lag er nog in.

Van deze 21 (20) nesten zaten er 2 in struiken (1 in *Alnus* sp. en 1 in *Salix* sp.), alle overige in *Cladium mariscus*.

Den vorigen dag had onze gids op een andere plek reeds 9 jongen uit 7 verschillende nesten geringd en 's morgens vóór onze komst nog 6 jongen uit 3 verschillende nesten op een derde, veel verder afgelegen plaats.

26 Juli, tijdens een zeiltocht in N.W. Overijssel, hadden we

gelegenheid nog even de kolonie te bezoeken. We zagen nu totaal slechts 3 vogels opvliegen, terwijl onze gids een paar dagen te voren er wel 40 à 50 boven het terrein had waargenomen. Mogelijk hadden dus de meeste reigers de kolonie reeds verlaten.

Op het nest in de wilg, dat onze gids 4 Juni had gevonden met 4 eieren en ook op 15 Juni nog eieren bevatte, zaten echter nu (26 Juli) de bijna volwassen jongen nog (de eene oude vogel was er juist bij), waarvan hij er 3 wist te grijpen zoodat ook deze nog werden geringd. In totaal werden dus in 1932 31 of 30 nesten gevonden (terwijl een aantal onbereikbaar was) en 45 jongen geringd.

Sinds ons eerste bezoekjaar (1929) zijn in deze kolonie in totaal 130 jonge purperreigers geringd. Het is wel merkwaardig dat van geringde purperreigers opvallend veel minder terugmeldingen plaats vinden dan van blauwe reigers.

Zoo ringde ik in de eendekooi te Noordeinde, gem. Doornspijk (Geld.) in de jaren 1928, 1930, 1931 en 1932 totaal 91 jonge blauwe reigers; tot nu toe werden daarvan 16 stuks teruggemeld en wel 10 uit het buitenland. Van de in de jaren 1929—1932 geringde 130 purperreigers echter werden tot nu toe slechts 7 stuks teruggemeld, waarvan 2 uit het buitenland en 1 op onze grens. Mogelijk houdt dit verband met het feit dat purperreigers in het algemeen zich minder dan hun blauwe collega's op plaatsen ophouden, waar ook menschen geregeld vertoeven?

C. G. B. TEN KATE.

Vaal stormvogeltje, *Oceanodroma l. leucorrhoa* (Vieill.), bij het Kampereiland bemachtigd.

10 September 1932, dus daags vóór de zware storm op Zondag 11 Sept., ontving ik van een visscher een vaal stormvogeltje, dat hij zwemmend had aangetroffen bij zijn fuiken. Toen hij er in zijn punter naar toe boemde, zwom het wel een eindje weg, maar deed geen pogingen om op te vliegen. Bij sectie kon ik geen afwijkingen ontdekken; het was een ♂, met testes van ruim 1 mm. lengte, woog 32 gram, had geen vet, terwijl de maag vrijwel leeg was. De eenige vroegere waarneming uit deze omgeving, mij bekend, is die van een ♂, dat 8 November 1917 bij Kampen was „gevonden” en door den heer H. J. ROZENDAAL aan Baron SNOUCKAERT werd geschonken (zie dit tijdschrift, 8, 1918, p. 20).

In „*Ardea*” zijn sedert het verschijnen van de lijst van de N.O.V. (in 1925), 7 gevallen vermeld (zie „*Ardea*”, 15, 1926, p. 48 en 87; 17, 1928, p. 31; 18, 1929, p. 25; 19, 1930, p. 31 en 21, 1932, p. 50), in het Cluborgaan sinds datzelfde jaar 3 (zie dit tijdschrift, 3, 1931, p. 154 en 4, 1932, p. 126), totaal dus 10 gevallen in 8 jaar.

C. G. B. TEN KATE.

Vischarenden, *Pandion h. haliaetus* L., bij het Kamper-eiland.

17 September 1932 nam ik op het Kampereiland, bij de „Ramspol”, gedurende langen tijd een vischarend waar. Door het plotseling onrustig rondvliegen van een groote troep meeuwen werd mijn aandacht getrokken en weldra zag ik toen daar boven een roofvogel vliegen, die zich telkens, met de klauwen schuin vooruit gestrekt, eigenaardig met de vleugels manoeuvreerend, een eind liet vallen. Af en toe plonsde hij in zee waarbij het water hoog opspatte. Duidelijk zag ik nu ook de vrijwel witte onderzijde en de witte achterkop. Tenslotte streek hij neer op een bos niet ver uit de kust staande fuikestaken, waardoor opnieuw een prachtige gelegenheid tot observatie werd geboden. De bewaker-jager van het Kampereiland had er 5 en 6 September ook telkens 1 — mogelijk dezelfde — waargenomen, en gezien dat hij een visch greep. Ook zijn zoon, eveneens jager, zou een week te voren een soortgelijke waarneming hebben gedaan. Verder zag de bewaker een jaar geleden — 19 September 1931 — ook een visschend exemplaar, terwijl ik zelf 11 September 1926 voor mijn collectie een ♀ ontving, dat in dezelfde omgeving werd geschoten. Andere gegevens dan deze September-gevallen bezit ik uit deze omgeving niet.

C. G. B. TEN KATE.

Juli-waarnemingen van de toppereend, *Nyroca m. marila* (L.), op het Kampereiland en omgeving.

Volledigheidshalve zij hier nog even, in aansluiting op de Mei- en Juni-data (zie dit tijdschrift, 4, 1932, p. 32) vermeld, dat we ook 19 Juli 1932 bij de „Ramspol” op het Kamper-eiland weer een ♀ toppereend opjoegen (sinds 20 Juni was ik niet in het terrein geweest). Verder nam ik 23 Juli 1932 in het Zwolsche diep (mond van het Zwarte water) vanaf een zeiljacht in het voorbij varen 1 ♂ (en ♀ ?) waar.

C. G. B. TEN KATE.

Zomerwaarnemingen van de groote zaagbek, *Mergus m. merganser* L.

15 Augustus 1932 nam ik op de Geldersche IJssel bij Velp een ♀ ex. van de groote zaagbek waar. C. EYKMAN.

De lijst van de N. O. V. vermeldt geen zomerwaarnemingen, evenmin als een der latere „Ardea”-jaargangen. In het Club-organen echter zijn er nog 2 vermeld en wel 3 Juni 1927 een ex. in prachtkleed te Zalk (aan de IJssel boven Kampen), waarneming van den heer J. G. VAN MARLE (zie dit tijdschrift, 17, 1928, p. 107) en 12 Juni 1928 een ♂ en ♀ in volkomen kleed in de Dordtsche kil, waargenomen door Dr. C. EYKMAN (zie dit tijdschrift, 4, 1932, p. 110).

Zelf zag ik 18 Juli 1931 vanaf de Urker stoomboot een zaagbek in het Keteldiep op een der dammen zitten, die bij onze nadering snel de dam verliet en zeewaarts zwom. Hoewel we het ex. slechts even goed zagen, geloof ik toch het veilig als *merganser* te mogen aanspreken. C. G. B. TEN KATE.

Zomerwaarnemingen van de middelste zaagbek, *Mergus serrator* L.

In de N. O. V lijst werd er reeds op gewezen, dat de middelste zaagbekken, die einde Juli 1921 op Rottum gezien waren, waarschijnlijk geen vroege doortrekkers, doch overzomeraars waren geweest. In „Ardea” 15 (1926, p. 52) volgden nieuwe waarnemingen, die deze opvatting hielpen bevestigen, evenals die in „Ardea” 17 (1928, p. 35) en tenslotte in „Ardea” 18 (1929, p. 27), waar staat opgegeven, dat er zomers regelmatig enkele in de Waddenzee vertoeven, die als overzomeraars beschouwd moeten worden. Ook van de Hoek van Holland wordt daar een Aug. en een Sept. waarneming vermeld.

Thans kunnen we ook de oude Overijselsche Zuiderzeekust daar aan toevoegen. Daar nam ik 8 Aug. 1931 buiten de haven van Blokzijl 2 zaagbekken waar, die zeer waarschijnlijk middelste zijn geweest en 14 Aug. 1931 weer 6 stuks buiten de dammen van het Zwolsche diep; tenslotte 23 Juli 1932 1 en 3, eveneens in het Zwolsche diep. In alle 3 gevallen betrof het ruiende vogels, die niet konden vliegen, maar half fladderend, half loepend op het water op koeten-manier, wegvluchtten, zoodra het zelljacht, waarvan af steeds de waarnemingen werden gedaan, naderde, wat rustige observatie uitsloot en positieve determinatie niet steeds mogelijk maakte. C. G. B. TEN KATE.

Zomerwaarneming van het nonnetje, *Mergus albellus* L.

17 Mei 1932 nam ik een ♀ ex. van het nonnetje waar op de Reeuwijksche plassen. C. EYKMAN.

Zie o.a. ook dit tijdschrift, 5, 1932, p. 32—33. (t. K.)

Witoogeend, *Nyroca n. nyroca* (Güld.), met broedvlek, bij Ankeveen geschoten.

Een witoogeend met zeer duidelijke broedvlek, bij de opening van de eendenjacht (25 Juli), te Ankeveen geschoten, kwam in mijn bezit. Mijns inziens zou dit op broeden kunnen wijzen, daar trekkers pas veel later komen. Volgens DE VRIES werd broeden al eerder daar in de buurt geconstateerd. J. G. VAN MARLE.

Schranderheid bij jonge spreeuwen, *Sturnus v. vulgaris* L.

De „Holland-Veluwe-lijn” onderhoudt 's zomers een dagelijkschen dienst Amsterdam-Harderwijk v.v. 's Morgens om half-negen vertrekt een boot uit beide steden. Zij passeeren elkaar dus ongeveer op halfweg.

Op een dag in midden Juni j.l., zagen de passagiers van „Het Kasteel Staverden” (de voor Harderwijk bestemde boot) kort nadat zij „De Stad Harderwijk” (die koers zette naar Amsterdam) waren gepasseerd, een drietal jonge spreeuwen op het deksalon der eerste klasse neervallen.

Zij rustten daar blijkbaar even uit en vlogen daarna weer weg.

Het was mooi, zonnig weer, zoodat de kuststrook in de verte te zien was. De vliegprestaties der jeugdige zwervers waren echter van dien aard, dat sommige passagiers met reden vreesden, dat het den vogels niet zou gelukken, het land te bereiken.

Blijkbaar waren de spreeuwen zelve ook vrij spoedig van dezelfde meening; althans de een na de ander kwam weer op het deksalon terug. Af en toe probeeren ze wel weer weg te vliegen, maar het resultaat was steeds hetzelfde: terugkomst op de boot.

Ruim anderhalf uur later, toen de boot tot op ongeveer 1 k.m. van de haven van Harderwijk was gevorderd, vlogen ze alle drie — en thans voor goed — weg.

Zij zijn waarschijnlijk, kort nadat de boot van Harderwijk was vertrokken, daarop neergestreken, bij het passeeren der twee vaartuigen, door het loeien der stoomfluiten, opgeschrikt en weggevlogen, hebben — toen ze geen kans zagen, het op de wieken te houden — hun toevlucht gezocht op de, van Amster-

dam komende boot en zijn zodoende weer ongeveer op hun punt van uitgang teruggekeerd.

Hun vrees voor den verdrinkingsdood was blijkbaar grooter dan die voor de menschen. Tsjeard Gs. DE VRIES.

Merkwaardige plaatsen voor het nest van de boerenzwaluw, *Hirundo r. rustica* L.

In „De Telegraaf” van 27 Augustus j.l. kwam het volgende berichtje voor:

„Zwaluwnest op kap van een electrische lamp”.

„Texel, 26 Aug. — Te Den Hoorn heeft een paar „zwaluwen een nestje gebouwd op de kap van een electrische lamp, in een schuur van den heer W. J. BAKKER. „Deze week hebben in dit nestje vier jonge zwaluwen het „levenslicht aanschouwd. De oude vogels schrikken niet, „indien het lampje wordt aangedraaid. De jonge vogeltjes „zijn echter nog wat schuchter van het licht; als het lampje „brandt, beginnen zij te piepen.”

Een soortgelijke plaats had zich, in Juni j.l., ook een zwaluwenpaar te Muiderberg uitgezocht.

Op een metalen „kapje” van een, vrij sterke, electrische lamp, onder de waranda van eene uitspanning aldaar, hadden zij hunne toekomstige kinderkamer gebouwd.

Noch de aanwezigheid en het rumoer der, soms zeer talrijke, bezoekers, noch het felle schijnsel der brandende lamp of het langzamerhand warm worden van het metalen kapje hebben de oude vogels of hunne spruiten gehinderd. De laatsten scharrelen, toen zij wat grooter werden, heel genoegelijk op den rand van de kap rond en lieten zich daar door de ouden voeren.

Tsjeard Gs. DE VRIES.

Necrologie.

Magdalena Heinroth geb. *Wiebe*. Op een vacantiereis in Roemenië is mevrouw HEINROTH, echtgenoot van Dr. Oskar HEINROTH, den voorzitter van de D. O. G. en directeur van het Berlijnsche Aquarium, op tragische wijze — „nach der Operation an einer ganz plötzlich eingetretenen Einklemmung des